

A budai kristálynézők.

A Magyar Hírlap
eredeti tárcája.

Irta: Vajda Ernő.

A kristálynézőknél voltam ezen a héten, a kristálynézőknél, akikről csak londoni és newyorki okkultista irások és detektívregények regéltek számomra azelőtt és akiket most megtaláltam itt, közel, a szomszédban, Budán. A beavatott, aki vállalni merete, hogy elvisz a rejtegetett szentekszentélyébe, aligha sejtette, hogy jártam már e háborús évben a kanyargós, világtalan kis budai utcákban, amerre a kristálynézők titkos oduja van. Egy híres javasasszony lélekbolondítását néztem és hallgattam végig nem sok idővel előbb, ugyancsak ezen a budai tájon, ahol a régi kis házak hosszú udvarainak mélyén annyi ódon emberbolondítás húzódik meg mindig, de különösképpen mostanában, amikor a rengő lelkek annyival könnyebben kápráztathatók el. A jósnő, a szószaporó, ostoba sváb asszony, akinek naiv meséit mint tulvilági kinyilatkoztatást isszák szomjas lélekkel az előkelő, dúsam ízetű kliensnők, vásári kofa csak a kristálynézés apostolaihoz mérten, akivel e héten megismerkedni voltam szerencsés.

Fekete függönyök takarják a szoba falait és csak hátul, egy ékalaku, keskeny sarokban ég valami kékes láng, magas tartóban és átható szagot árasztva. Amikor a szobába lépünk, egy pillanatra szinte azt hiszem a ki-

sértetiesnek szánt világitásban, hogy egészen üres a szoba. De csakhamar megszokja a szemem a kék fényt és ekkor halovány arcokat látok elmosódottan, mint régi reliefeket, kiemelkedni a falakat fedő fekete posztó előtt. Csupa feketébe öltözött ember, legtöbbször aszszony, férfi mindössze talán két-három fehérhaju öreg. Kisérőm, a beavatott, aki lázas rajongással magasztalta előttem a kristálynézés varázstudományát, halk mozdulattal egészen a falhoz von, int, hogy ne szóljak egy szót se és a mozgáshullám, amelyet belépésünk keltett, csakhamar elül. Mélységes csend a szobában, valóban az a csend, amelyet csak halottas szobákban érez az ember. Az idegeknek ez a preparálása hozzátartozik a kristálynézés varázslatához, amelyre egyébként nem kellett sokáig várnom. Alig egy félóráska múlva — közben még néhányszor lebbent az ajtót takaró gyászposztó és újabb arcok árnyait láttam a fekete fal mellé sorakozni — egyszerre csak szétvált egy helyütt a faltakaró posztó és ragyogóan sárga, kelőtűs ruhában, fején hófehér, vastag turbánnal, nesztelenül kilebbent a varázslómester, a kinek perzsa voltára előre előkészített a kísé- rőm. A varázsló — így kell, hogy nevezzem, az operák és népmesék hagyományos varázsló- jára emlékeztetett ellenállhatatlanul és minden mozdulata csak erősítette ezt a hasonlatosságot — egy pillanatig némán, mozdulatlanul állott, azután gyors mozdulattal kinyújtotta a kezét és abban a szempillantásban, mintha csak a földből bukkant volna föl, egy jókora nagyságu, ragyogó kristály-

gömb állott előtte a levegőben. Erősen figyeltem a varázsló kezét és nyilvánvaló volt előttem, hogy egyszerűen egy fekete takarót rántott le a fekete falállványról, amelyre a kristálygömb el volt helyezve. A fekete takaró láthatatlanná tette a fekete fal előtt a gömböt és most is láthatatlan volt a fekete faállvány, úgy hogy a kristálygömb valóban lebegni látszott a levegőben. Az egész manőver egyszerű és átlátszó volt, de lehetetlen volt nem éreznem azt a reszketéshullámot, amely a jelenlevők tömegén végigfutott. Nyilván tulvilági misztérium volt előttünk a kristálygömb fölbukkanása a semmiből.

A varázsló leguggolt a kristálygömb elé és mozdulatlanul maradt egy teljes jó negyedóra hosszat. Volt elég időm alaposan megnézni a kristálygömböt. Erős üvegből készült, egyszerű gömb volt, a tetején nyitva, olyanforma tehát, mint egy kisebbfajta aranyhalas üveggömb. Folyadék is volt benne, opalizált a fehér gömb a kékes fényben, amely a sarokból ráesett. A feketeség közepette ezt a fehér gömböt bámulta mereven minden jelenlevő szeme. Amikor azután egy negyedóra várakozása után csakugyan a megpattanásig feszült minden ideg a türelmetlenségtől, akkor egyszerre mély gong- ütés hangzott a fal mögül és rögtön kialudt a kék láng. A kristálygömb azonban ugyan- ebben a szempillantásban vörösén megvillant és látni lehetett e vörös fénylésben a varázsló kezét, amint egy kis üvegecskéből valami folyadékot öntött a kristályedénybe. Nem is titkolta a manővert, nyugodtan öntögette a

folyadékot. A kristálygömb belsejében vörös kavargás támadt, mint amikor különböző folyadékokat, vagy kémiai szereket öntenek egymásra. A fehér folyadék tejszerűvé lett, a kristálygömb nem volt többé átlátszó és a tejszerű nedves vörös fonalak kavargtak ide-oda.

És most következett a kristálynézés. Ez abból állott, hogy szépen sorjában odazarandokoltak — csak így lehet nevezni azt a roskadozó, áhítatos lépdelést — a jelenlevők a kristálygömb elé, ott leguggoltak, szemben a varázslóval és belebámultak a gömbbe, amely ott kavargott a szemlélő és a varázsló között. És ekkor különös, furcsa és megborzongató hangok hallatszottak:

Egy fiatal asszony mereven nézi a gömböt és halkán felsikolt:

— Él . . . él . . . semmi baja . . .

Egy sovány, ősz asszony megadással

— Legyen meg az Ur akarata . . .

Volt, aki szót sem szőtt, de a legtöbbször szinte hiszterikus erővel tört ki, amit hite szerint a kristályban látott. Mert e boldogtalan, vágyó lelkek rajongó naivitása szerint maga a sors kavargott ott előttük a kristálygömbben és nincs földi vagy földöntúli hatalom, amely hibátlanabban megmutatná szeretteik sorsát, mint a kristálygömb. Kisérőm előre megmondta, hogy a kristálygömbben kavargó masszában mint kaleidoszkóp-képpen fogom látni annak a sorsát, akire éppen gondolok. Sorra kerültem, odagugoltam a kristálygömb elé és mereven benéztem. És abban a pillan

atban megpillantottam a varázsló szurós, merevnézésű fekete szemét, amely szinte dermedt mozdulatlansággal szegeződött felém a kristálygömb fölött, szuggeráló erős nézéssel akarva hatalmába keríteni a tekintetemet és a gondolataimat. Sokszor láttam már mindenféle hipnotizőröket, nyugodtn fölemeltem az ujjamat és esőndesen érintgettem vele az államot. A varázsló meregette rám a szemét az egész idő alatt, én mereven, várakozva, becsületesen néztem a kristályba az egész idő alatt, bíró előtt vallhatom, hogy nem láttam semmi mást, mint egy gömbölyű üveget, amelyben tejfehér folyadék közepette vörös folyadék kusza és elkeveredni nem tudó szálai kavargtak nyugtalanul ide-oda.

A varázslómester szinpadiasan intett, időm letelt, át kellett engednem helyemet a következőnek, egy vén embernek, aki áhítatosan engedte át szemét a kristálymutogató svindler erős nézésének. Még vagy félóra hosszáig tartott a produkció és egyetlen olyan ember nem akadt rajtam kívül, akinek arcán a mélységes sápadtság né mutatta volna, hogy hiszékeny lelkük csakugyan az örökké titkos jövő fátylai mögé vélt pillantani e naiv, vásári, hipnotikus hókuszpókusz szertartásával. Ha nappal, festett vászonfalak előtt, vásári bódében mutogatják nekik, vállat vonnak kétségtelenül és még csak bemenni sem tartanak érdemesnek. Dugott budai zugban, éjjel, hívó lélekkel reszketnek és a misztérium átélése megnyugtatja elkinzott lelküket.

Az utolsó kristálynéző is elvonult, a va-

rázsló uj folyadékot önt a golyóba, valószínűleg közönséges fekete festéket, mert a kristályüveg egyszerre elsötétedik és a következő pillanatban már csak árnya látszik a fekete posztó előtt, majd eltűnik az is, bizonyára ráborította a fekete takarót a „mester“. De most eltűnik maga a mester is. Nem kell félni, előkerül még. Fölhangzik újra a mély gonggütés, a kristálynézésnek vége. Vak koromsötétségben botorkálunk ki a szobából, összetorlódva az ajtónál. Halovány mécsvilág a külső helyiségben, a kijáró ajtó mellett egy sárga árny, a varázsló, kezében hatalmas áldozati zászlóval. Nem ő áldoz, a boldogított kivők áldoznak obulusaikkal a kristálynézés varázsmesterének. Nem lehet kimenni az ajtón, előbb oda kell nyújtani a kezét a bronzesésze fölé és a varázsló szurós szeme erősen figyeli, hogy mi huli a csészébe. A misztikus hatalmak e félelmetes világában is volt anyi bátorságom, hogy én is belenéztem jól a csészébe. És ekkor láttam csak, mennyire mély és erős ígézet fogja e szegény — lelkiekben szegény! — elbolondított embereket. Rézpenz nem volt a csészében. Ezüstpenz sem volt. Csak bankó volt — de nem kétkoronás bankó — és aranypénz volt! Aranypénz . . .! Az első aranypénz, amelyet két esztendő óta „forgalomban“ láttam, nem pedig bankégek kirakatüvege mögött. A budai kristálynézőnél . . . egy bronzesészében . . . vásári mutatvány után, amelynek dija nem háborus időkben testvérek között sem éri meg a két garast . . .